

Regionalpolitiskt program

Vänsterpartiet Västerbotten
2026–2030

Innehåll

VÄNSTERPOLITIK SOM GÖR SKILLNAD | 3

VÅRD EFTER BEHOV | 5

GOD LIVSKVALITET UTAN KLASSKILLNADER | 9

VÅRD PÅ JÄMLIKA VILLKOR
– NORMKRITIK, DISKRIMINERING OCH JÄMSTÄLLDHET | 10

ÖKA INSATSERNA FÖR PSYKISK HÄLSA | 12

FUNKTIONSRÄTT – EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET | 15

REGION VÄSTERBOTTEN SKA
VARA ATTRAKTIV SOM ARBETSGIVARE | 16

ETT HÅLLBART VÄSTERBOTTEN | 19

REGIONEN SOM DRIVANDE KRAFT I GRÖN OMSTÄLLNING | 23

KOLLEKTIVTRAFIK OCH INFRASTRUKTUR | 25

SERVICE PÅ LANDSBYGDEN | 26

FÖRETAGANDE | 27

TURISM OCH BESÖKSNÄRING | 29

FÖRENINGSLIV, KULTUR OCH IDROTT | 30

VÄNSTERPOLITIK SOM GÖR SKILLNAD

De senaste fyra åren har Vänsterpartiet i Region Västerbotten varit en garant för en mer jämlik, jämställd och rättvis region. Vi har visat att det går att driva en region med vänsterinriktning – trots stora utmaningar i ekonomi och med ett i det närmaste icke existerande stöd från den blåbruna regeringen. Trots alla utmaningar har vi visat att vi gör skillnad.

Vi har bland annat infört arbetsskor, förmånscykel till personalen och inrättat en personalfond där personalen kan söka pengar till arbetsplatsen. Vi har höjt friskvårdsbidraget och infört lönetillägg för de som jobbar i dygnet runt-verksamhet. Vi har lagt mer pengar på primärvården och genomfört ett elvapunktsprogram för barn och ungas psykiska hälsa samt infört ett kontaktcenter så att barn med psykisk ohälsa och NPF-problematik ska få snabbare hjälp. Vi har genomfört att Centrum mot våld ska finnas i hela länet.

Vi har utökat budgeten för klimatinvesteringar i fastigheterna och byggt ut laddinfrastrukturen vid sjukhus och hälsocentraler. Vi har även stått upp mot marknadslösningar i vården i Västerbotten. Men vi är inte nöjda utan vill mer!

VÄLFÄRDEN OCH VÅRA GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER HOTAS

Under åren med en blåbrun regering har Västerbotten kraftigt missgynnats av den statliga politiken. Skillnaderna mellan regioners möjligheter att bedriva en god välfärd ökar samtidigt som grundläggande rättigheter hotas. I stället för att satsa på att förbättra regionernas möjligheter att bedriva god vård, har Tidöregeringen valt att sänka skatterna för de rikaste.

Samtidigt har högernationalismen gjort ett ordentligt återinträde i den svenska politiken. Även i Västerbotten ser vi att de flyttar fram sina positioner. Vänsterpartiet är de som starkast och tydligast står upp emot detta.

”

Vänsterpartiet i Region Västerbotten har varit en garant för en mer jämlik, jämställd och rättvis region.”

VÄNSTERPARTIET SKA VARA DET NÄST STÖRSTA PARTIET I VÄSTERBOTTEN EFTER VALET 2026

Den nationella målsättningen för Vänsterpartiet är att byta regering och vårt mål i Västerbotten är att fortsätta sitta i en majoritet tillsammans med S och MP. Västerbotten ska fortsätta vara det rödaste länet. Men vi har också som mål att bli det näst största partiet i Västerbotten. Det kommer att ge oss utrymme att driva igenom ännu mer vänsterpolitik – för ett solidariskt, rättvist, jämställt och jämlikt Västerbotten för alla, inte bara några få.

VÅRA LÖFTEN

Vården ska finnas där du bor

- Vi ska stärka och utveckla primärvården och den nära vården
- Vi ska prioritera folkhälsa och förebyggande arbete

Vården ska finnas när du behöver den

- Tillgängligheten ska öka, inga fler stängda telefonköer
- Vård ska ges jämställt och jämlikt och styras efter behov
- Den egna ekonomin ska inte styra vem som får vård
- Bort med vinster i välfärden
- Hälso- och sjukvård ska vara fri från diskriminering och rasism

Personalen ska ha rimliga arbetsvillkor

- Du som jobbar i vården ska ha rimliga arbetsvillkor med jämställd och konkurrenskraftig lön och möjlighet att påverka ditt arbete
- Satsning på låglönegrupper

Västerbotten ska vara en rödgrön region – jämställd, jämlik och hållbar!

- Fördjupning av regionens klimat- och miljöarbete, Region Västerbotten ska vara en ledande miljöregion
- Skärpta klimat- och miljökrav i upphandlingar
- Västerbotten ska byta till klimat- och miljövänligare alternativ där det finns
- Utbyggd kollektivtrafik i norra Sverige
- Prova nya progressiva sätt att driva kollektivtrafik
- Region Västerbotten ska bidra till utveckling i hela Västerbotten och norra Sverige

Vänsterpartiet behövs – och din röst gör skillnad!

OM PLATTFORMEN

I den här regionpolitiska valplattformen kan du läsa om vilket Västerbotten vi strävar efter och hur vi når dit med vår politik. Plattformen är indelad i olika områden för att det ska vara lätt för dig att välja ut de delar du vill läsa.

VÅRD EFTER BEHOV

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att du ska kunna vända dig till primärvården för de flesta av dina behov av sjukvård. Det ska finnas en helhetssyn för dig och dina behov
- förbättra den nära vården genom att öka samarbete mellan primärvård och specialiserad sjukhusvård
- att mer resurser tillförs primärvården
- förbättra tillgängligheten till primärvården
- inte ha några vinster i vården
- att regionen ska ha en sjukstuga med akutplatser i varje glesbygdskommun i inlandet
- utveckla den specialiserade vården vid Norrlands universitetssjukhus som regionsjukhus, universitetssjukhus och sjukhus för högspecialiserad vård
- att regionen ska ha tre sjukhus med akutkirurgi och förlossningsvård
- att tandvården ska bli mer lik sjukvården i prioritering och patientkostnader
- att kostnaderna för tandvård ska hållas låga
- verka för att avskaffa lagen om vårdval (LOV) och den fria etableringsrätten i vård och tandvård.

Det är inte när vi är som sjukast som vi ska betala för vården.”

VÅRDEN SKA FINANSIERAS SOLIDARISKT VIA SKATTER

Vänsterpartiet arbetar för att vården ska betalas solidariskt via skatter och fördelas efter behov. En solidarisk välfärd där människan står i centrum, utan privata vinster och riskkapitalbolag, är vårt mål. Därför är vi kritiska till privatiseringar och ett vårdssystem där patienter ska agera som kunder på en marknad.

Vi vill att sjukvården ska ha låga avgifter eller vara avgiftsfri. Avgifter kan ibland användas för att styra till rätt vårdnivå, men gör också tillgång till vård till en klassfråga och en generationsfråga. Under perioder när vår ekonomi är som sämst i livet, under barnåren, som nyblivna föräldrar och som pensionärer, är också perioder då vi använder vården mest. Det är också därför barn och äldre har avgiftsfri vård.

Utsatthet, dåliga arbetsförhållanden, arbetslöshet, rasism, ojämställdhet och dålig ekonomi ökar risken att drabbas av ohälsa. Att vara sjuk leder ofta till låg inkomst. Låg inkomst, ohälsa och sjukdom följs åt och växelverkar. Det är inte när vi är som sjukast som vi ska betala för vården.

VI KRÄVER STOPP FÖR VINSTER I VÄLFÄRDEN

En avgörande framtidsfråga för vården är hur hälso- och sjukvården ska kunna ta sig ur den nedåtgående spiral som vinstjakt och kortsiktighet skapar. Det är skamligt att människors vård och behandling ska styras för att skapa vinster för vårdbolag. Vänsterpartiet kräver stopp för vinster i vården.

DEN MED STÖRST BEHOV SKA GÅ FÖRST

Om du blir sjuk och behöver sjukvård, ska du också vara trygg i att ingen kan köpa sig före i kön. Vården ska fördelas efter vilka behov vi har, inte personliga kontakter eller status. Behovsprincipen ska inte kunna rundas med privata sjukvårdsförsäkringar eller med att betala ur egen ficka.

Den som har störst behov ska gå först – och det ska styra vårdens prioriteringar.

TANDVÅRDEN SKA VARA EN DEL AV SJUKVÅRDENS HÖGKOSTNADSSKYDD

Inkomstskillnaderna i Sverige är stora och klyftorna ökar. Avgifter och taxor i stället för finansiering via skattemedlen drabbar de som redan har det tuffast. Region Västerbottens reseersättningsregler ska inte drabba dem som har sämre tillgång till kollektivtrafik och som bor längst från vården.

Särskilt tydligt blir det i tandvården. Skillnaderna mellan olika grupper när det gäller klass och ålder ökar, och många avstår från att gå till tandläkaren för att det kostar för mycket. Tandvårdens avgifter får inte vara så höga att de hindrar förebyggande behandling och vård. Vår målsättning är att tandvården ska vara en del av sjukvårdens högkostnadsskydd eftersom vi anser att tänderna är en del av kroppen.

FÖRSÄKRINGSLÖSNINGAR HOTAR VÅRT SYSTEM MED OFFENTLIG SJUKVÅRD

När företag köper sjukvårdsförsäkringar för sina anställda och när vanliga människor väljer att köpa sjukvårdsförsäkringar skapas två system för sjukvård i Sverige. Ett offentligt, som möter den som inte har råd eller kan teckna försäkring, och ett försäkringsfinansierat för den som har råd och som möter behoven hos den friskaste delen av befolkningen. Vårdcentraler som har både patienter från offentlig vård och försäkringsvård, kan idag låta försäkringspatienter gå före. Den grundläggande inställningen om vård efter behov, förvandlas till vård efter betalningsförmåga.

NEDDRAGNINGAR INOM SJUKVÅRDEN

Människors vårdbehov ställs mot orimliga krav på nedskärningar när regionerna saknar såväl pengar för att klara inflation och högre läkemedelskostnader som personal. Att färre utbildar sig inom vårddyrken gör det svårt att rekrytera den personal vi behöver. För att klara vården tvingas regionerna anlita dyr hyrpersonal och göra upphandlingar av vård från privata vårdbolag. Åtgärder som egentligen bara ska användas för korta perioder rullar på år efter år och skapar ytterligare underskott i vården.

TILLGÄNGLIGHET, KÖER OCH FÖRDELNING EFTER BEHOV

Tillgängligheten till hälso- och sjukvård behöver öka utan att det övergripande målet om att vårdens resurser ska fördelas efter behov, ifrågasätts. Vårdbolagen och regionens egen vård konkurrerar om samma personal och samma resurser.

Att köpa vård för att korta köerna måste alltid vägas mot den egna sjukvårdens långsiktiga behov och helhetsansvar. Ett problem är att möjligheterna att bedriva utbildning och utveckling minskar när vården splittras på flera utförare utan ansvar för helheten. För tandvården är det kritiskt att kunna lösa frågan med utbildningsplatser för nya tandläkare. De privatpraktiserande tandläkarna har idag inget utbildningsansvar.

NÄRA VÅRD

Den pågående omställningen till nära vård förutsätter en väl fungerande primärvård. De problem sjukvården lever med märks som tydligast inom primärvården, som bristen på personal och att upprätthålla kontinuitet mellan patient och behandlare. Förutsättningar, arbetsvillkor och arbetsmiljö behöver förbättras och arbetet med nära vård behöver accelereras.

NY TEKNIK FÖR ATT GÖRA VÅRDEN MER JÄMSTÄLLD OCH JÄMLIK

Utmaningarna i att kunna tillhandahålla jämställd och jämlik vård över hela regionen med minskande resurser, ställer krav på att även befinna sig i framkant på utvecklingen av hur vården kan bedrivas.

Digital teknik för att kunna ha vårdmöten och ge vård på distans ger möjlighet att erbjuda bättre kontinuitet i vården och att kunna utnyttja kompetenser bättre än idag. Samtidigt kan du som patient få hjälp i hemmet eller på hälsocentralen och slippa många långa och tidskrävande resor till och från regionens vårdenheter.

För de som av olika skäl inte kan dra nytta av fördelarna med ny teknik måste andra lösningar också finnas. Användning av ny teknik är inte enbart en landsbygdsfråga, även i regionens städer och tätorter kan ny teknik underlätta kontakten med vården och bidra till bättre tillgänglighet och kontinuitet.

PRIMÄRVÅRDEN SKA HA BRED KOMPETENS

Basen i hälso- och sjukvården är hälsocentralerna och sjukstugorna. De ska vara den första instansen när människor, i alla åldrar, är i behov av vård.

För att du ska få mesta möjliga sjukvård i din närhet ska primärvården ha bred kompetens och arbeta med ett brett uppdrag, det vill säga grundläggande vård med helhetsansvar för dig som individ samt rehabilitering, psykosociala och hälsofrämjande insatser. Vi vill se nära samarbete mellan primärvård och specialistsjukvård.

TILLGÄNGLIGHET

För att skapa ett förtroende bland befolkningen behöver vi förbättra tillgängligheten till primärvården. Ingen ska behöva leta sig fram på olika sökvägar för att få kontakt med sjukvården. Det ska vara en enkel, tillgänglig och transparent väg in.

HÄLSOCENTRALER UTANFÖR CENTRUM

Vi vänder oss emot ett system där privata företag fritt kan etablera sig utifrån var det är enklast att göra vinst i stället för att resurserna används där de behövs bäst.

Ett av problemen med vårdval inom primärvården är svårigheten att få nya hälsocentraler att etableras i socioekonomiskt svaga områden och på landsbygden, då det inte är lönsamt för privata företag.

Vi kräver därför att lagen om vårdval (LOV) i primärvården rivs upp tillsammans med den fria etableringsrätten så att vården i stället kan fördelas efter behov. Vinster hör inte hemma i vården.

SJUKSTUGORNA ÄR AVGÖRANDE FÖR JÄMLIK VÅRD I HELA LÄNET

På landsbygden har sjukstugorna ett uppdrag med ambulans och akutvård med vårdplatser som är bemannade dygnet runt samt laboratorier och röntgen, i vissa fall. Sjukstugorna ska kunna erbjuda en mellanvårdsnivå, mellan specialiserad sjukhusvård och primärvård, eftersom avstånden till specialiserad vård ofta är långa. Sjukstugorna är avgörande för att kunna erbjuda jämlik vård i hela länet. Om det är möjligt att samordna kommunal verksamhet och sjukstugornas verksamhet är det bra, men det kan aldrig inskränka sjukstugans grunduppdrag.

FÖRÄNDRAD SYN PÅ PALLIATIV VÅRD

Det sker en snabb utveckling av läkemedel och behandlingsmetoder som ger människor som drabbats av allvarlig sjukdom som tidigare varit en dödsdom, möjlighet att leva vidare längre. Det innebär att vi måste förändra vår syn på vad som är palliativ vård, från vård i livets slutskede till livsförlängande vård. Det är idag möjligt att leva med palliativ vård och ha ett gott liv under många år. Vi arbetar med Cancerfonden kring ”Ett handslag för en bättre palliativ vård” för att förbättra möjligheterna till ett långt och fullödigt liv.

TÄNDERNA SKA SES SOM EN DEL AV KROPPEN

Vänsterpartiet vill att tänderna ska ses som en del av kroppen och vara en del av sjukvården. Tills det har blivit verklighet arbetar vi för att tandhälsa inte ska vara en klassfråga och en ekonomisk fråga. Vi vill ha en utbyggd folktandvård tillgänglig i hela regionen där mobila tandläkarstationer kan vara en väg. Vidare, att beslutet om att tillämpa LOV (Lagen om vårdval) i barn- och ungdomstandvården upphävs. Vi vill att tandvårdsavgifterna ska vara låga.

TRE SJUKHUS I LÄNET

Västerbotten är ett litet län sett till befolkning, men stort till ytan. För att behålla en fungerande sjukvård med tillgång till akutkirurgi och förlossningsvård i Lycksele, Skellefteå och Umeå, behöver de tre sjukhusen ses som tre delar av en verksamhet. Det är bra att kunna låta ett sjukhus specialisera sig på särskilda operationer eller tekniker, men det ska inte innebära att tillgång till sjukhusvård är olika beroende på var en bor i länet. De länsövergripande klinikerna säkerställer tillgång till en jämlik vård i hela länet.

SPECIALISERAD SJUKHUSVÅRD

De flesta av oss behöver specialiserad sjukhusvård få gånger under en livstid. Då kan den finnas på få ställen. För att få en väl fungerande vård krävs vana och erfarenhet hos personalen som ska möta och behandla patienterna. Norrlands universitetssjukhus (NUS) är regionsjukhus för Norrland och har ansvar att bedriva och tillhandahålla specialiserad vård – regionalt och nationellt. Det uppdraget innebär att se till att du som bor i de nordliga länen har tillgång till jämlik och jämställd vård. Det innebär också att kunna tillföra ett landsbygdsperspektiv på vården i Sverige.

NUS har fått ett antal uppdrag för nationell högspecialiserad vård. Det är vård som bara ges på ett litet antal sjukhus i landet, ofta tre till fem sjukhus. Vi hoppas kunna bli utsedda att ta hand om ytterligare nationell högspecialiserad vård framöver. Det förutsätter ett nära samarbete mellan sjukhus, akademi och politik i att identifiera vad Västerbotten är bäst på.

GOD LIVSKVALITET UTAN KLASSKILLNADER

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att folkhälsoarbetet ska prioriteras
- att Region Västerbotten arbetar utifrån en långsiktig målsättning om att främja en god och jämlik folkhälsa för att undvika vård senare i livet
- att nära samarbete görs tillsammans med kommunerna och civilsamhället i folkhälsoinsatser
- att den kunskap om vård och omsorg på landsbygd och i glesbygd som Glesbygdsmedicinskt centrum bland annat forskar om, tas tillvara och sprids till verksamheter inom hälsocentraler och sjukstugor
- att Västerbottens hälsoundersökningar (VHU) förstärks
- att kunskapsnätverket för samisk hälsa stärks med målet att skapa ett centrum för samers hälsa.

KLASS, KÖN OCH DISKRIMINERING, OJÄMLIKHET KAN MÄTAS I HÄLSA

Klassamhället lever vidare och ojämlikheten ökar i Sverige, även i vårt län. Den generella folkhälsan är sämre i inlandet än vid kusten. Det finns också skillnader inom de större tätorterna där folkhälsan är sämre i de områden som är socioekonomiskt utsatta. Vi lever idag längre, men antalet ökade levnadsår är inte jämnt fördelat. Den ökade ohälsan innebär också ökat behov av medicinering.

FÖREBYGGANDE HÄLSOVÅRD

Region Västerbotten har legat långt fram i folkhälsoarbetet, och har under många år samlat på sig gedigen kunskap och erfarenhet jämfört med andra regioner. Det är otroligt viktigt att ta tillvara och utveckla den erfarenheten och att resurser prioriteras utifrån där behoven är störst.

Forskning på folkhälsoområdet visar att förebyggande insatser inte enbart leder till bättre och jämlik hälsa utan också är ekonomiskt lönsamt för både individen och samhället. Men också att det är svårt att räkna hem vinsterna för en enskild verksamhet och att effekterna av insatserna är svåra att förutse.

Att skapa förutsättningar för god folkhälsa är den bästa investeringen för att undvika ohälsa och sjukdom. För att göra det behöver regionen byta fokus från att vara diagnosticerande, vård- och sjukhustung till att vara förebyggande, jämlik och hållbar.

REGION VÄSTERBOTTENS FÖREBYGGANDE ARBETE

Västerbotten har en lång tradition av att arbeta förebyggande med folkhälsa. Västerbottens hälsoundersökningar, VHU, erbjuds i länets samtliga kommuner sedan 1996. För att öka tillgängligheten till VHU görs besöken numera digitalt. Målet är att motivera och stödja hälsosammare levnads- och vardagsvanor och på så sätt minska risken för framtida hjärt- och kärlsjukdomar och diabetes. Under ett antal år har deltagandet i VHU minskat. Det finns en uppenbar risk att VHU inte når dem som behöver det stöd VHU innebär mest. Därför behöver VHU anpassas och förstärkas för att nå alla. Vänsterpartiet vill att VHU används som ett verktyg för att förbättra folkhälsan med ett uttalat syfte att minska ojämlikhet i hälsa.

**från att vara
diagnosticerande,
vård- och sjukhus-
tung till att vara
förebyggande,
jämlik och hållbar”**

VÄXLA UPP ARBETE FÖR SAMERS HÄLSA

Västerbotten har en stor samisk befolkning i hela länet. Samer drabbas i högre grad av ohälsa än majoritetsbefolkningen. Under senare år har en del forskning och insatser gjorts, men vi anser att mer behöver göras. De kunskapsnätverk som etablerats i samarbete med våra grannregioner i Sápmi måste fortsätta stärkas och vi bör sträva efter att etablera ett kompetenscenter för samisk psykiska hälsa kopplat till Centrum för hälsa i glesbygd (tidigare Glesbygdsmedicinskt centrum) i Storuman. Vi vill se en motsvarighet till Sanks i Norge.

För de samer som lever och verkar inom rennärningen kan den statliga, regionala och kommunala administrativa organisationen utifrån en fast bostadsort, vara ett hinder för tillgången till samhällstjänster som vård och kontakt med myndigheter.

VÅRD PÅ JÄMLIKA VILLKOR – NORMKRITIK, DISKRIMINERING OCH JÄMSTÄLLDHET

**Att könsskillnader
påverkar vår hälsa
är tydligt.”**

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att förslag till beslut värderas utifrån ett antirasistiskt-, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv
- att Region Västerbotten arbetar utifrån att sexism, rasism och diskriminering bidrar till en ojämlik hälsa och folkhälsa
- att Centrum mot våld utvecklas till ett kompetenscentrum för vård och behandling av skadeverkningarna av det sexualiserade, könsrelaterade våldet
- förstärka Centrum mot våld med samisk kulturell kompetens och utomnordisk kulturell kompetens, för att nå nya målgrupper
- att asylsökande, papperslösa och EU-migranter fortsätter ges vård efter behov, inte betalningsförmåga eller antaganden om att de befinner sig i Sverige tillfälligt, och att EU-migranter fortsatt ges vård utifrån samma förutsättningar som papperslösa.

BLI MÖTT UTIFRÅN VEM DU ÄR

Vårt samhälle är byggt med en vit man och kärnfamiljen som norm. För att kunna se och möta varje patient utifrån patientens villkor behövs ett normkritiskt perspektiv.

Tradition och regler kan skapa begränsningar för de som inte omfattas av normen. Det är viktigt att förstå att till exempel kön inte är så enkelt som antingen man eller kvinna och att det kan vara en del av en persons ohälsa att inte passa in.

Ett öppet bemötande gör att patienten blir delaktig och får rätt anpassad behandling och gör vården mer effektiv.

KÖNSSKILLNADER PÅVERKAR VÅR HÄLSA

Att könsskillnader påverkar vår hälsa är tydligt. Och det beror inte minst på de förväntningar och begränsningar som könsrollerna innebär. Kvinnor arbetar ofta dubbelt, med ett huvudansvar för hem och barn. Det ger en arbetsbelastning som skapar hälsoproblem för många kvinnor. Våld mot kvinnor skapar förutom stort lidande för de utsatta, många skador som behöver psykisk eller somatisk vård.

Orättvisan mellan kvinnor och män blir också tydlig då medicinsk forskning om kvinnors sjukdomar prioriteras lägre, och en del medicinsk forskning endast tittar på manliga kroppar. Därför finns det mindre kunskap om kvinnors kroppar vilket kan få ödesdigra konsekvenser vid diagnosställning och behandling.

Vi har bristfällig kunskap om och tillgång till vård för de specifika kvinnosjukdomarna. Här kommer det att krävas ett kunskapslyft inom vården och att de kvinnospecifika sjukdomarna som kräver operation ges större utrymme i regionens operationssalar.

RASISM OCH DISKRIMINERING

I ett samhälle där alla viktiga människor förutsätts vara vita, män och medelklass framställs de som faller utanför ramen som ”de andra”. Den här idén om att skilja grupper åt kan vi hitta inte bara när det gäller människor med utomnordisk härkomst eller individer från de nationella minoriteterna. Det gäller även synen på kvinnor, HBTQIA+personer, äldre och unga. När vi väljer att skilja olika grupper av människor från varandra får vi inte bara ett särskiljande. Vi får också en över- och underordning som talar om hur mycket vi ska bry oss om individen framför oss.

Inom vården får det stora konsekvenser vilken vård och vilket bemötande man som patient får av vårdpersonalen. Även vår egen vårdpersonal kan utsättas för diskriminerande behandling av patienter eller arbetskamrater och chefer.

Vi måste bli bättre på att möta varje individ med dess särskilda problemställningar och sjukdomar. På samma sätt som forskning om sjukdom och vård traditionellt utförts på män har forskning och vårdutveckling också i huvudsak bedrivits på vita. Det kan få allvarliga, rentav livshotande, konsekvenser.

TOLK OCH STÖD

Att kunna göra sig förstådd och att förstå vad som sägs i mötet med sjukvården eller myndighetspersoner är inte bara en rättighetsfråga och trygghetsfråga, det är också avgörande för att vården ska fungera. Det är inte heller rimligt att andra vuxna i omgivningen eller vårdsökandes barn ska agera tolk. Det försvårar vården, ökar risken för skador och lägger ansvaret hos fel person. I värsta fall kan det leda till att en förövare får tolka åt sitt offer. Vänsterpartiet vill ha god tillgång till tolkar med språkkompetens i det de ska tolka.

Region Västerbotten använder kulturdoulor inom förlossningsvården. Kulturdoulor har bidragit till att öka tryggheten för den födande och minskat risken för att något ska gå fel under graviditet och förlossning. Att kunna mötas utifrån sina förutsättningar är centralt i en god vård.

KOMPETENSCENTRUM VID CENTRUM MOT VÅLD I UMEÅ

Centrum mot våld ger idag vård och behandling till våldsutsatta. Behandlingen utgår från det våld personen varit utsatt för och kräver ingen diagnos.

Vi vill att Centrum mot våld i Umeå ska utvecklas genom att ett kompetenscentrum byggs upp för att kunna erbjuda vård och behandling för att begränsa skadeverkningarna av det sexualiserade eller könsrelaterade våldet, oavsett om det har handlat om mäns våld mot kvinnor, våld i hederns namn, övergrepp i en samkönad relation eller utsatthet i prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

För att vara tillgängligt för alla kvinnor i länet krävs att samisk kulturell kompetens och utomnordisk kulturell kompetens tillförs teamen som arbetar vid Centrum mot våld.

VÅRD TILL DEN SOM ÄR UTANFÖR TRYGGHETSSYSTEMEN

Region Västerbotten är en av de regioner som håller fast vid principen att även asylsökande, papperslösa och EU-migranter ska bemötas som alla andra patienter och ses som invånare i regionen. Vårdpersonal ska inte behöva göra en bedömning av hur länge patienten ska kunna stanna i Sverige som grund för vilka insatser som ska göras. Inte heller vill vi att den som söker vård för sig själv eller andra ska behöva frukta att bli angiven och deporterad.

Den psykiska ohälsan ökar i ojämlika samhällen.”

ÖKA INSATSERNA FÖR PSYKISK HÄLSA

Den psykiska ohälsan är ett utbrett folkhälsoproblem och ett av huvudskälen till att människor blir sjukskrivna. Psykisk ohälsa kan drabba vem som helst och beror på en mängd olika orsaker – vårt genetiska arv, vad vi är med om i livet och vår livssituation.

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att det ska finnas psykosociala team (bestående av exempelvis psykolog, psykoterapeut, kurator, arbetsterapeut och fysioterapeut) på länets alla hälsocentraler
- att det ska finnas psykologkompetens på alla länets hälsocentraler
- att Region Västerbotten erbjuder fler PTP-platser (AT-tjänstgöring) för psykologer
- utveckla samverkan med funktionshinderorganisationer, men också andra organisationer som en del i arbetet med psykisk hälsa och ohälsa
- använda Peer Support
- säkerställa en samordnad vård för alla patientgrupper
- att vi höjer kvaliteten på vården för personer med ett skadligt bruk av alkohol och droger
- stärka barn- och ungdomspsykiatri i länet
- att det ska finnas en ungdomsmottagning i länets alla kommuner
- att regionen ska fortsätta arbetet med att sprida kunskap och information om psykisk hälsa och ohälsa.

PSYKOLOGISK BEHANDLING

Idag drabbas cirka en av tre av en depression någon gång i livet och cirka en av fyra får ett ångestsyndrom. Framför allt är det kvinnor som drabbas och som i högre utsträckning blir sjukskrivna på grund av psykisk ohälsa, medan män har en högre risk att dö i suicid.

Förskrivningen av antidepressiva läkemedel ökar, trots Socialstyrelsens rekommendation om att i första hand erbjuda psykologisk behandling vid lindrig och medelsvår depression samt vid ångest.

SOCIALA ORSAKER GRUND TILL ÖKAD PSYKISK OHÄLSA

Vi lever i en tid med ökande inkomstskillnader, växande klassklyftor och ett hårdare samhällsklimat. Vänsterpartiet menar att ökningen av den psykiska ohälsan går att hitta i sociala orsaker.

Två viktiga faktorer för en god psykisk hälsa är ekonomi och sysselsättning. Människor som drabbas av psykisk ohälsa riskerar att få sämre ekonomi och människor med sämre ekonomi riskerar i högre grad att drabbas av psykisk ohälsa. De drabbade löper dessutom större risk att drabbas av somatisk ohälsa. Och människor som lever i ekonomisk utsatthet drabbas allra hårdast.

Den psykiska ohälsan ökar i ojämlika samhällen. Det är därför viktigt med tidiga, förebyggande insatser och åtgärder mot samhällets orättvisor för att minska den ekonomiska utsattheten och på så vis även minska riskerna för psykisk ohälsa.

Psykisk ohälsa bland unga har ökat de senaste decennierna, särskilt bland elever med svaga skolresultat. Forskarna har sett allt tydligare och starkare samband mellan skolmisslyckanden och psykiatriska diagnoser som ångest och depression.

UTVECKLA PRIMÄRVÅRDEN

Hälsocentralerna fyller en viktig roll i att fånga upp människor med psykisk ohälsa på ett tidigt stadium. För att ge bästa möjliga vård till de som drabbas vill vi att primärvården utvecklas till att bli en verklig första linjens sjukvård inom psykiatri för att kunna ge snabb hjälp.

Det ska finnas snabb tillgång till psykosociala team på hälsocentralerna och tillgången till psykolog inom primärvården måste förbättras. Vi vill även utveckla samarbetet mellan primärvården och specialistpsykiatri.

SAMTALSTERAPI SKA ERBJUDAS JÄMLIKT

Storleken på plånboken ska inte avgöra om en människa som lider av psykisk ohälsa ska kunna få samtalsbehandling av psykolog eller psykoterapeut. Samtalsterapi ska erbjudas jämlikt. Ökad tillgång till samtalsbehandling kan förebygga allvarligare psykisk ohälsa och sjukskrivning.

STÄRK DEN PSYKIATRISKA VÅRDEN

Vänsterpartiet i Västerbotten vill förstärka den psykiatriska vården. För att den ska vara verkningsfull krävs en helhetssyn på patientens livssituation. Den psykiatriska diagnosen kan inte ses som isolerad från problem med arbete, bostad, ekonomi och familj. Samverkan mellan olika samhällsaktörer behöver utvecklas och säkerställas.

För att få psykologlegitimation krävs en ettårig praktisk tjänstgöring för psykologer, så kallad PTP, som går att jämföra med läkarnas AT-tjänst. Det råder brist på PTP-platser och konkurrensen är väldigt hög. Antalet månadsavlönade PTP-psykologer har minskat med ungefär 12 procent på bara två år. För att kunna erbjuda hjälp och behandling vill vi att regionen ska ha fler PTP-platser i Västerbotten.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

En viktig del i arbetet med psykisk hälsa är att främja brukarinflytande på alla nivåer samt att öka patienters och brukares delaktighet. Bland de samhällsinstanser som har till uppgift att förebygga psykisk ohälsa, stödja dem som drabbas av psykisk sjukdom eller lever med psykiska funktionsnedsättningar, är delaktighet och inflytande en jätteviktig del i arbetet. I länet finns ett antal organisationer som byggt upp väl fungerande verksamhet. Vi vill se att personer med egen erfarenhet av till exempel psykisk ohälsa, används som ett stöd i hälso- och sjukvården, Peer Supporters. Vi vill skapa utrymme för att anställa Peer Supporters.

En förutsättning för tillfrisknande är att patienten har ett inflytande över sin behandling. Det innebär att inte bara ett behandlingsalternativ ska finnas tillgängligt. Medicinering hjälper många människor idag men inte alla. Därför behöver fler patienter nås av andra behandlingsmetoder inom psykiatri. Vi ser också framför oss att samarbetet mellan psykiatrins olika spår ska förstärkas. En samordnad vård ger patienter tillgång till vård för olika psykiska tillstånd samtidigt.

SAMSJUKLIGHET

De kommande åren förväntas en förflyttning av huvudmannaskapet för vård och behandling för personer med ett skadligt bruk av alkohol och droger. Regionen kommer på sikt att ansvara för hela vård- och behandlingskedjan, vilket kommer att underlätta att fler människor får tillgång till vård och behandling och att färre människor faller mellan stolarna. Det är en god tanke som vi stödjer. För att visionen om samsjuklighetensvården ska kunna genomföras, krävs att staten skjuter till pengar för ökningen av ansvar inom psykiatri.

SAMVERKAN OCH TIDIGA INSATSER FÖR BARN OCH UNGDOMAR

Psykisk ohälsa är ett av de största hälsoproblemen för barn och ungdomar i Sverige. Och symtomen på psykisk ohälsa är vanligare hos barn i familjer med akuta, ekonomiska problem.

Det är av största vikt att barn med psykisk ohälsa, psykiatriska eller neuropsykiatriska diagnoser tidigt får stöd och insatser från såväl hälso- och sjukvård som exempelvis skola och socialtjänst. För att kunna förbättra det psykiska välbefinnandet krävs fungerande samverkan mellan olika vårdnivåer och huvudmän. Tidiga insatser måste alltid säkerställas och barn och unga får aldrig utsättas för hinder i vårdkedjan.

Barn- och ungdomspsykiatrien måste arbeta mer konsultativt och i samverkan med elevhälsan, primärvården och ungdomsmottagningarna.

FÖRENINGSLIVETS VIKTIGA ROLL

För många människor spelar föreningslivet en jätteviktig roll för det psykiska välbefinnandet. Känslan av att ha en meningsfull tillvaro hänger tätt samman med god psykisk hälsa och att vara engagerad i en förening skapar ett socialt sammanhang och en samhörighet, vilket fungerar som skydd mot psykisk ohälsa.

Vi menar att ökad samverkan mellan föreningar, civilsamhälle och hälso- och sjukvården spelar en viktig roll för att öka det psykiska välbefinnandet och minska den psykiska ohälsan. Den som drabbas av psykisk ohälsa, psykisk sjukdom eller har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, ska vara trygg i att det finns hjälp och stöd att få.

FUNKTIONSRÄTT – EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att oavsett var du bor i länet ska behovet av hjälpmedel bedömas lika och egenavgiften vara densamma
- att vård ska ges anpassat efter var och ens förutsättningar
- att riktade insatser görs för människor med funktionsnedsättning, för en jämlik vård
- att vården ser hur funktionsnedsättning kan samverka med diskriminering.

RÄTTEN TILL FÖRSÖRJNING

Alla människor ska ha rätt att kunna försörja sig, antingen genom arbete eller likvärdig sysselsättning, och därför måste såväl arbetsmarknaden som arbetsplatser vara inkluderande. Verkligheten är dock en annan.

Varannan ung kvinna med funktionsnedsättning har upplevt problem med sin försörjning med utsatthet som följd och kvinnor med funktionsnedsättningar är överrepresenterade bland personer med ekonomiska bekymmer och dålig hälsa.

ALLA SKA KUNNA TA DEL AV SAMHÄLLET PÅ LIKA VILLKOR

Oavsett vem du är ska du kunna leva ett fullgott liv fritt från diskriminering och fördomar och kunna delta i samhället efter just dina förmågor.

Att kunna delta i det offentliga livet är självklart för de flesta, men inte alla. Vi anser att transporter, offentliga lokaler, bostäder och affärer måste förbättras så att alla

Att kunna delta i det offentliga livet är självklart för de flesta, men inte alla.”

människor kan ta del av samhället på lika villkor. Kollektivtrafiken måste vara anpassad och finnas tillgänglig och färdtjänst ska finnas att tillgå.

ANPASSAD VÅRD

Region Västerbotten har startat en verksamhet för vuxna med medfödda och tidigt förvärvade funktionsnedsättningar, Primo. Den finns i Umeå, Lycksele och Skellefteå och ger anpassad primärvård genom personal med särskild kompetens och erfarenhet samt särskild utrustning. Patienten är fortfarande listad på sin hemma-hälsocentral. Det är ett sätt att kunna möta patienter på deras egna villkor.

REGION VÄSTERBOTTEN SKA VARA ATTRAKTIV SOM ARBETSGIVARE

**Rätt till bra
arbetsmiljö,
inflytande
i jobbet och
rättvis och jäm-
ställd lön”**

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- ha sex timmars arbetsdag med bibehållen lön
- öka anställdas möjlighet att påverka sina arbetsförhållanden och arbetstid
- att lönerna jämställdhetssäkras
- att Region Västerbotten som arbetsgivare tar en aktiv roll i frågor som rör sexism, rasism och diskriminering och ser dessa frågor som ett arbetsmiljöproblem likväl som ett kränkande av grundläggande mänskliga rättigheter
- underlätta för personal att alternera mellan sjukhusvård och primärvård, mellan förlossningsvård och mödravård
- öka anställdas möjligheter att forma sin arbetsplats och sin arbetsmiljö
- använda regionens folkhögskolor för att möta behov av kompetensutveckling och vidareutbildning inom vården.

Som många andra verksamheter står Region Västerbotten inför en stor utmaning när det gäller kompetensförsörjning. Att vara en attraktiv arbetsgivare dit folk väljer att söka sig och där befintlig personal vill stanna, kommer därför att vara en avgörande framgångsfaktor.

Vi är övertygade om att bra löner, god arbetsmiljö, ökad personaltäthet, arbetsplatsdemokrati och möjlighet till utveckling i jobbet behövs för att de anställda ska trivas och må bra på jobbet. Det bidrar även till att behålla personal och rekrytera ny.

De som jobbar inom Region Västerbotten har rätt till bra arbetsmiljö, inflytande i jobbet och rättvis och jämställd lön. För att livsviktiga verksamheter ska fungera är det en förutsättning att personalen trivs med sitt jobb. Personalen är avgörande för en bra sjukvård. Medarbetare ska känna sig trygga i att kunna lyfta kritik mot sin arbetsgivare utan risk för repressalier.

ÖKAT PERSONALINFLYTANDE

Vänsterpartiet i Västerbotten vill att de anställda ska ha stor frihet att gemensamt ansvara för hur arbetet ska organiseras och planeras. Region Västerbotten har under föregående mandatperiod tryckt på att vi vill ha ett tillitsbaserat ledarskap. Vi ser inte det i praktiken än och vill därför kommande mandatperiod prioritera detta. Ledarskapet ska vara verksamhetsnära och med ett tydligt mandat och tillit. Vi tror på en mindre hierarkisk organisation där vi har mer ledarskap på golvet i verksamheterna.

TA TILLVARA PERSONALENS IDÉER

Personalen är vår absolut viktigaste resurs. De både kan och vill utveckla och förbättra verksamheten. Under nuvarande mandatperiod initierade Vänsterpartiet i Region Västerbotten införandet av en personalfond som ska ta vara på personalens goda idéer och samtidigt utveckla verksamheten. Alla personalgrupper med idéer om hur de vill öka trivsel, sammanhållning eller attraktivitet ska kunna ansöka om medel från fonden. Vi tror att det kan öka såväl frisknärvaron som minska personalomsättningen.

Vi vill fortsätta utveckla personalfonden.

FÖRKORTA ARBETSTIDEN – BEHÅLL LÖNEN

Vi vill ha sex timmars arbetsdag med bibehållen lön. Förkortad arbetstid gör att fler orkar jobba till pensionsålder utan att slitas ut i förtid. Det ger människor ökad livskvalitet, ger par bättre förutsättningar att leva jämställt och skapar ett mänskligare samhälle. Som välfärdssamhälle har vi råd att leva mer.

I regionen har Vänsterpartiet bland annat drivit igenom en så kallad modifierad 3/3-arbetsbudsmodell. Den fokuserar på medarbetarnas hälsa och innebär 2–4 dagars arbete och 2–4 dagars ledighet. Modellen innebär en arbetstidsförkortning på 12–15 procent, vilket motsvarar cirka 35 dagar per år.

EN LÖN SOM GÅR ATT LEVA PÅ

Vi måste kunna erbjuda konkurrenskraftiga och jämställda löner inom regionen. Att minska löneskillnaderna mellan traditionellt manliga och kvinnliga yrken för att öka jämställdheten är en viktig politisk fråga. Kvinnor tjänar generellt mindre än män och arbetar dessutom i högre utsträckning inom så kallade låglöneyrken. För att nå ekonomisk rättvisa behöver lönerna jämställdhetssäkras.

SATSA PÅ UTBILDNING

Vi vill finansiera grundutbildning för vissa yrkeskategorier som ett sätt att komma ifrån problematiken med kostsam hyrpersonal och för att attrahera fler till vården. Vi vill öka tillgången till utbildningsplatser och förbättra personalens möjligheter att omskola sig.

Vi behöver erbjuda attraktiva lösningar till personalen och ändra förutsättningarna. En idé är att de som väljer att ta ett jobb inom regionen får sina studieskulder avskrivna, förutsatt att de jobbar fem år efter utbildningen. En annan lösning skulle kunna vara att avskriva studieskulden för vårdpersonal som väljer att ta anställning på mindre orter i länet. Vi behöver sträva efter att hitta sätt att nå nya grupper samt att nå samverkanslösningar med kommunerna.

Vi vill använda Region Västerbottens folkhögskolor till att vidareutbilda vårdpersonal, exempelvis specialisering av undersköterskor och ambulanssjukvårdare. Folkhögskolorna ska ges detta som ett uppdrag för att stötta upp med den kompetens som behövs inom organisationen.

HYRPERSONAL

Vänsterpartiet vill begränsa användningen av hyrpersonal. Vi menar att arbetsgivare måste ha tillräcklig bemanning för att kunna hantera variationer i sin verksamhet och täcka upp för sjukdomsfall och ledighet. Det skapar trygga arbetsplatser som ger bättre förutsättningar för patienterna och utveckling för de anställda. Hyrpersonal leder till sämre kontinuitet och undergräver kvaliteten i vården.

HIERARKISK HÄLSO- OCH SJUKVÅRD GYNNAR INGEN

Hälsö- och sjukvården är fortfarande hierarkisk, vilket varken gynnar anställda eller patienter. Det går att arbeta på olika sätt med att bryta hierarkierna. Att ordna arbetet i team är ett sätt, att förändra arbetssätt med rätt kompetens på rätt plats är ett annat. Genom att skapa arbetsmiljöer där seniora medarbetare orkar och vill jobba fram till pensionsålder säkerställer vi att generationsväxlingen blir bra och effektiv.

AKTIV ARBETSGIVARROLL MOT DISKRIMINERING, SEXISM OCH RASISM

Den diskriminering du som patient riskerar att möta på grund av kön, etnicitet eller hudfärg gäller även den personal som jobbar för Region Västerbotten.

För att komma åt sexism, rasism och diskriminering ska Region Västerbotten ta en aktiv roll som arbetsgivare och se dessa frågor som ett arbetsmiljöproblem likväl som ett kränkande av grundläggande mänskliga rättigheter.

ETT HÅLLBART VÄSTERBOTTEN

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att regionen arbetar för att statliga myndigheter ska finnas närvarande i länets alla kommuner
- att grundläggande infrastruktur och samhällstjänster ska finnas i hela länet
- att regionen etablerar (sametablerar) ”utvecklingskontor” i länets alla kommuner
- att regionen samordnar riktade insatser för kompetensutveckling och beredskap
- att regionen följer upp antagna program och strategier ur ett landsbygdsperspektiv
- att regionen utvecklar samarbete och samverkan mellan kommun, högskola och universitet och bidrar till att öka möjligheten att utbilda sig oavsett var du bor i Västerbotten
- att mer resurser ges till bevarandet och stärkandet av det samiska språket
- att Västerbotten som förvaltningsområde för tre minoritetsgrupper tar ett särskilt ansvar för att bevara och utveckla minoritetsgruppernas och urfolkens språk och kultur
- att regionen utvecklar arbetet med konsultationsordningen i hela regionens ansvarsområden
- att ett kompetenscenter för hantering av motstående intressen och rättighetsinnehavare etableras i regionen
- att värden från naturresurser återförs till de producerande regionerna
- att utveckla jämlika samrådsprocesser.
- stärka filmindustrin i Västerbotten
- stärka möjligheten till stöd för kultur i länet.

Regional utveckling är ett politikområde där stat, region och kommuner, måste arbeta nära tillsammans kring förutsättningarna för att leva och verka i Västerbotten. Vänsterpartiet vill att regional utveckling ska ge goda, jämställda och jämlika förutsättningar i vardag och arbetsliv, som anställda och företagare, som bosatta sedan flera generationer eller nyss inflyttade, för invånarna i hela regionen helt enkelt. Jämställd och jämlik samhällsstruktur är för oss inte bara en fråga om ekonomi och näringsliv utan också en av grunderna för ett jämlikt och jämställt samhälle, och en god hälsa och ett gott liv.

RESURSER SKA BRUKAS ANSVARSFULLT

Effekterna av klimatförändringarna märks även i Västerbottens län. Trädgränsen flyttas allt högre upp på fjället med den ökande temperaturen. Vädret blir mer oberäkneligt med översvämningar och skogsbränder som följd.

Klimatförändringarna riskerar människors liv och försörjning globalt, men också i länet påverkas våra livsvillkor och försörjning. Norra Sveriges råvarutillgångar i skog, mineraler och energi har blivit ett än viktigare nationellt och internationellt intresse.

Omställningen till ett hållbart samhälle sker i allt för liten grad och alldeles för långsamt. Västerbotten har på många sätt goda förutsättningar att bli en ledande

**Trädgränsen
flyttas allt högre
upp på fjället”**

region i arbetet för att hindra temperaturhöjningar och skapa ett ekologiskt hållbart samhälle. Här finns naturresurser och god tillgång till hållbar energi. Vänsterpartiet har som en del av den rödgröna majoriteten i Region Västerbotten, beslutat att Västerbotten ska bli en ledande klimat- och miljöregion. Omställningen kommer att ställa höga krav på regionen, men också länets näringsliv och andra offentliga aktörer.

I den fortsatta utvecklingen måste dina intressen som invånare kunna vägas mot de samhälleliga behoven utan att tappa tempo i omställningen. Länets industri har potential att vara en starkt bidragande kraft i omställningen till ett hållbart samhälle. Från de förväntade vinsterna av uppbyggnad av batterifabriker till återvinningen av råvaror eller tillgången av råvaror i form av mineraler, trä och el och vindkraft som finns i Västerbotten. Men målen om hållbart klimat och rättvis resursfördelning måste finnas med hela vägen, annars är sannolikheten hög att omställningen misslyckas och skapar nya orättvisor.

Arvet efter koloniseringen av Norrland lever fortfarande kvar. Det blir påtagligt i frågor om land, vatten och livsvillkor. Som en effekt av den koloniala politiken och övergreppen mot det samiska folket, finns också en misstro mot staten och andra myndigheter och i relationen mellan det samiska folket och majoritetssamhället. Exploatering i Sápmi har inte upphört. Kolonialpolitiken har också skapat konflikter inom det samiska samhället.

Västerbotten är ett rikt län med stora resurser. Här finns naturtillgångar som skog, malm, vattenkraft och vindkraft. Dessa resurser ska brukas på ett ansvarsfullt och långsiktigt, hållbart sätt.

VÄLFÄRDEN MÅSTE SÄKRAS I HELA LÄNET

Vänsterpolitik handlar om att göra andra prioriteringar än marknaden och att sätta människors behov före vinstintresse. Vi i Vänsterpartiet anser att marknaden inte kan lösa de utmaningar som finns i länet och särskilt på landsbygden. Grundläggande infrastruktur och samhällstjänster är en gemensam angelägenhet. Vi menar att staten och regionen ska ta ett större ansvar för att säkra välfärden i hela länet.

Regionen är en viktig aktör i regional utveckling, inte bara som samordnare utan också som utbildningsanordnare och kontaktyta mot statliga myndigheter och lärosäten.

De stora utmaningarna för kommunerna i Västerbotten är personalförsörjning och kompetensförsörjning. Migration har varit, och är, bärande för att klara personalförsörjning i norra Sverige och i Västerbotten. Oavsett storlek på kommun.

RÄTTVIST SKATTESYSTEM SOM MÖJLIGGÖR UTVECKLING

Det finns en skatteorättvisa mellan landets kommuner som tar sig uttryck genom orättvisa villkor. Det finns betydande skatteskillnader mellan kommuner och regioner som inte kan förklaras av högre ambitioner eller lägre effektivitet. Det indikerar att det nuvarande skatteutjämnningssystemet är otillräckligt.

De förhållandevis höga skatterna i kommunerna gör det svårt för den regionala nivån att öka sina skatteintäkter. Idag ställs fattiga kommuner mot fattiga regioner om hur en minskande kommunalskattebas ska fördelas. Fem kronors skillnad i kommunalskatt är orimligt när det primärkommunala ansvaret är lika oavsett kommunstorlek.

Vi menar att en grundläggande översyn av skattesystemet ska innehålla även en översyn av kommunalskatterna. Vi behöver ett rättvist skattesystem som möjliggör utveckling i såväl stad som land.

HÅLLBAR OCH FOSSILFRI ENERGIPRODUKTION

Vänsterpartiet ser behovet av att bygga ny energiproduktion baserat på hållbara, fossilfria energikällor som sol, vind och vatten. Förutom att bygga ny fossilfri och hållbar energiproduktion kan de gamla kraftverken moderniseras. Delar av de vattenkraftverk som finns idag skulle behöva rustas upp och moderniseras och också byggas så att till exempel fisk har möjlighet att vandra. De oreglerade vatten som finns kvar idag ska inte regleras med ny vattenkraft. Även om den hållbara energiproduktionen byggs ut behöver vi minska energiförbrukningen i samhället.

ÄNDRADE KONSUMTIONSMÖNSTER

Vänsterpartiet vill att hela vår konsumtion, även den som uppstår i andra länder när varor exporteras till oss, tas in i beräkningen när vår energikonsumtion och våra koldioxidutsläpp analyseras. Fokus behöver skiftas från sluthantering, avfall och återvinning, till att i anskaffningen välja hållbarare alternativ. Vi vill gå från att minska effekten av avfall till att redan i inköpet välja flergångsanvändning, återbruk och återvinning.

Region Västerbotten har satt mål för att nå Västerbottens del av målet för minskning av växthusgaser, men är långt ifrån att nå målen. Vänsterpartiet vill att klimat- och miljömål används som en självklar del i all planering och budgetering av verksamhet, även när regionen av ekonomiska eller andra skäl, har svårt att klara klimat- och miljömål.

Region Västerbottens livsmedelsstrategi prioriterar både ekologiskt hållbara och närproducerade livsmedel. Livsmedelsstrategin ska finnas med i regionens egna inköp men också i planering för samhällsutveckling.

RESANDETS PÅVERKAN PÅ KLIMATET

Västerbotten är genom kollektivtrafikplaneringen en viktig part i att få ner utsläppen av växthusgaser från trafik. Genom att få fler att välja att resa kollektivt och genom val av fordon och drivmedel. Region Västerbotten ligger i framkant med att använda distansteknik. Vi arbetar aktivt för att minska flygandet, och öka användandet av distansteknik.

KULTUR ÄR INGEN LYX – DET ÄR EN MOTOR FÖR UTVECKLING

För oss är det självklart att kulturen bör spela en central roll i hela Västerbottens utveckling. Ett levande kultur- och föreningsliv gör våra samhällen mer attraktiva att bo i, stärker gemenskapen och skapar framtidstro. Idag riskerar fördelningen av kulturstöd att öka klyftorna snarare än att minska dem. Det vill vi förändra.

Vänsterpartiet i Västerbotten står för ett rättvist och jämlikt samhälle. Vi vill stärka nationella minoriteters rättigheter och behov av skydd och urfolks rätt till språk, kultur och respekt för urfolks nyttjanderätt av land av urminneshävd.

Västerbotten har som förvaltningsområde för tre minoritetsgrupper: samer, torne-dalingar och sverigefinnar ett särskilt ansvar och ska möjliggöra att kultur och språk bevaras och utvecklas och vara ett stöd till myndigheter utanför förvaltningsområdena för respektive minoritetsgrupp.

Vi vill se en mer rättvis fördelning av stöd så att både stora och små kulturbärare, oavsett var i länet de finns, får likvärdiga möjligheter. Filmproduktionen i Västerbotten bör också ges bättre förutsättningar. Ett enklare och mer långsiktigt filmstöd – i nivå med andra delar av landet – skulle inte bara gynna det lokala kulturlivet utan också främja turism och regional tillväxt. Vänsterpartiet vill se över förutsättningarna att utöva och producera kultur i Västerbotten.

Ett levande kultur- och föreningsliv stärker gemenskapen och skapar framtidstro.”

HELA REGIONEN SKA VÄXA – TILLSAMMANS

Vi vill att hela länet, från fjäll till kust, ska utvecklas. Den gröna omställningen kommer påverka hela Västerbotten. Regionen bör vara en stark drivkraft för regional utveckling – som samordnare, och länk till statliga myndigheter och lärosäten. Oavsett om du bor i stad eller på landsbygd ska du ha samma chans till jobb, utbildning och utveckling. För att hålla ihop länet krävs likvärdiga förutsättningar i hela regionen – stad som landsbygd.

Avståndet till storstädernas centrum ska inte avgöra hur stark välfärden är eller hur bra samhällsservicen är. För att människor ska vilja bo och leva på en ort krävs att den grundläggande samhällsservicen tillgodoses. Det handlar både om offentlig och privat service, som närhet till vårdcentraler och postutlämning, men också till exempel mataffärer och ett befintligt kulturliv.

SAMISKA NÄRINGAR SKA VARA JÄMBÖRDIGA MED ÖVRIGA NÄRINGAR

Samers rättigheter är under hårt tryck av olika intressen. Den samiska befolkningen är den svagare parten i förhållande till de starka ekonomiska intressen som söker exploateringsrättigheter i Sápmi. De samiska näringarna är i hög grad hållbara och viktiga inslag i länets framtida försörjning och ska ses som jämbördiga med övriga näringar i Sápmi.

DE SOM PÅVERKAS SKA OCKSÅ HÖRAS

Det är viktigt att vi i vår region hittar metoder för att konstruktivt och framåtsyftande hantera frågor om exploatering och bevarande av naturresurser. Samrådsprocesserna måste utvecklas så att parterna blir mer jämbördiga vad gäller olika former av resurser och kompetens. Samrådsprocesserna är idag ojämlika och här måste det ske insatser för ökad konstruktivitet.

BEREDSKAP FÖR KRIS, KATASTROF OCH KRIG

Under de senaste årtiondena har den stabilitet och robusthet som funnits inom samhällets infrastruktur rationaliserats bort i syfte att göra besparingar. Effekterna blev tydliga när pandemin kom och de vanliga distributionskanalerna för utrustning, material och tjänster inte längre fungerade. Att arbeta för att göra Västerbottens län till ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart län bidrar till den gröna omställningen som samhället måste göra, och om det görs genomtänkt ökar också samhällets förmåga att möta det som ligger utanför det vanliga. Behovet av omställning blir än tydligare då effekterna av klimatförändringar riskerar samhällets förmåga att upprätthålla grundläggande funktioner, eller gör dem betydligt mer kostsamma.

Med Rysslands krig i Ukraina, och som följd Sveriges Natointräde och försvarsutbyggnad, har kostnaderna för beredskap ökat mångfaldigt. I uppbyggnaden av den beredskapen är det än viktigare att inte glömma att bygga upp samhällets förmåga att möta kriser och katastrofer. Världensavtalet och andra överenskommelser kan komma att belasta redan eftersatt lokal infrastruktur som vatten, avlopp, vägnät och sjukvård hårt. Vi vill att staten bidrar till att underhålla och bygga upp grundläggande infrastruktur och att kommuner och regioner inte lämnas ensamma med kostnaderna som följer.

REGIONEN SOM DRIVANDE KRAFT I GRÖN OMSTÄLLNING

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att koldioxidbudgetering och klimatbudgetering blir en central och styrande del i regionens planering och budgetering
- att en egen koldioxidbudget för Region Västerbotten tas fram och att stöd ges till de av regionens kommuner som inte har egna att ta fram
- att Region Västerbottens investeringar i fastigheter och verksamhet görs med sikte på att minska regionens klimatpåverkan och energiförbrukning och görs med hållbar teknik
- att miljö- och klimatkrav lyfts fram i all regionens upphandling och att regionen ersätter engångsmaterial med flergångsmaterial där det är möjligt
- att Region Västerbotten planerar allt resande, personal såväl som patienter, utifrån ett klimat- och miljöperspektiv och undviker resor där andra alternativ är möjliga
- att Region Västerbotten ska bli en ledande klimat- och miljöregion.

För att klara omställningen krävs modiga politiska beslut”

POLITISKA BESLUT FÖR ETT HÅLLBART SAMHÄLLE

Region Västerbotten bör vara en drivande kraft i den gröna omställningen. För att klara omställningen krävs modiga politiska beslut – inte mer ansvar på individen. En regional koldioxidbudget bör införas, och kommuner som saknar egna klimatplaner bör få stöd att ta fram dem. Klimatbudgetering ska vara styrande – inte symbolisk.

Vänsterpartiet i Västerbotten menar att mer av värdena som skapas tack vare naturtillgångar och naturresurser ska stanna i de regioner där de produceras. Det är väsentligt att långsiktigt hållbara samhällen växer upp och utvecklas där naturresurser på olika sätt brukas. Olika former av “fly in fly out”-lösningar ska motverkas.

EFFEKTIV ANVÄNDNING AV RESURSER VID BYGGNATIONER

Region Västerbotten gör omfattande investeringar i form av nybyggnationer, renoveringar och ombyggnationer. Klimat- och miljöåtaganden och effektiv resursanvändning ska vara ledord i alla fastighetsinvesteringar som görs. Räknat i kronor per invånare ligger Region Västerbotten högst i landet. Gamla lokaler, bristande fastighetsunderhåll och lokalplanering gör att investeringsbehoven kommer vara fortsatt höga under kommande år.

I planeringen av fastigheter bidrar användning av solenergi och andra hållbara energislag till mer effektiv energianvändning. Region Västerbottens byggande ska vara anpassat till våra lokala förutsättningar. Ventilation, värme med mera, bör byggas utifrån bästa tekniska möjligheter och förberett för de klimatförändringar vi kan förutse.

KLIMATSMARTA JOBB – EN SJÄLVKLARHET I REGION VÄSTERBOTTEN

Vänsterpartiet vill att Region Västerbotten som arbetsgivare leder vägen i klimatomställningen. Det ska vara enkelt att resa miljövänligt till jobbet och göra klimatsmarta val på arbetsplatsen. Klimat- och miljökrav ska vara självklara i all upphandling, och engångsmaterial ska ersättas med hållbara alternativ. Som anställd ska det alltid vara lätt att göra rätt för klimatet.

KONTAKT MED VÅRDEN UTAN ONÖDIGT RESANDE

Pandemin visade att det finns andra sätt att arbeta på, sätt som är bättre för klimat och miljö. Den visade också att det för många går att utföra sitt arbete oavsett var en bor i länet. Samma gäller för oss som patienter och brukare i Region Västerbotten.

Ambitionen att stärka samarbetet mellan de tre sjukhusen, sjukstugorna och hälso-centralerna ska kombineras med ett genomtänkt förhållningssätt så att du som patient och brukare kan komma i kontakt med vården utan onödigt resande. När resandet behövs ska det vara så klimatvänligt som möjligt. Pandemiåret visade också att världen inte lyckades stoppa klimatförändringarna trots att flyg och andra transporter minskade kraftigt. Fler och kraftfullare åtgärder behövs för att stoppa klimatförändringarna.

Ur ett hållbarhets- och beredskapsperspektiv är det också viktigt att vård kan ges så nära där vi bor som möjligt. Ett vårdssystem som fraktar patienter med flyg mellan sjukhusen är en möjlighet när det behövs, men att bygga in det i sjukvården som sättet att lösa tillgänglighet kommer allvarligt skada regionernas del i att få ner utsläpp, och också allvarligt skada regionernas förmåga att på sikt också kunna ge grundläggande vård och omsorg.

SJUKVÅRDEN SKA MINSKA SIN KLIMATPÅVERKAN

En ofta förbisedd del i arbetet med att minska växthusgasutsläppen är att minska hälso- och sjukvårdens klimatpåverkan och utsläpp. Sjukvården står för ungefär 4 procent av de samlade utsläppen, mer än flyget, och använder gaser med långt större effekt på den globala uppvärmningen än utsläppen från förbränningsmotorer till exempel. Engångsmaterial och möjligheten att återanvända material begränsas av vad som finns att köpa på marknaden, och vad lagstiftningen tillåter när patientens behov ställs mot klimat och miljö. Idag räknas i regel energiförbrukning och utsläpp enbart i den konsumtion som sker här, i vårt län.

KOLLEKTIVTRAFIK OCH INFRASTRUKTUR

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att regionen i samverkan med länets kommuner identifierar investeringsbehoven inom området vatten och avlopp och övrig grundläggande infrastruktur
- att regionen genomför kommunikationsinsatser i syfte att öka nyttjandet av kollektivtrafik
- att regionen i samverkan med länets kommuner arbetar för att säkerställa mobiltelefonin i hela länet
- att regionen utvärderar och utvecklar kollektivtrafiken, och prövar nya lösningar

RÄTTVISA RESOR FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

Vi lever i ett samhälle byggt på ohållbara strukturer – där bilen ofta är nödvändig för att livet ska gå ihop. Det är inte individen som ska bära skulden för klimatkrisen, utan politiken måste ta ansvar för att förändra de system som tvingar människor att välja ohållbart.

Vänsterpartiet vill se en klimatomställning som bygger på gemensamma beslut, rättvisa och hållbara alternativ. Många i länet bor redan i tätorter där kollektivtrafik, cykelvägar och gångvägar skulle kunna ersätta bilen – men då måste de alternativen vara tillgängliga, säkra och fungerande.

KLIMATSMARTA LÖSNINGAR OCH DIGITALA SATSNINGAR

Även om länet i stora delar är glest befolkat är det viktigt att utveckla möjligheter till klimatsmarta lösningar. Utbyggda gång- och cykelbanor, pendlerparkeringar och kampanjer för klimatsmart resande är viktiga, konkreta insatser. Mobilnät och bredband är avgörande delar i en modern infrastruktur.

Vänsterpartiet anser att staten måste ta ett övergripande ansvar och öka stödet till bredband och fiberutbyggnad.

HELA LÄNET SKA HÄNGA IHOP – MED HÅLLBAR INFRASTRUKTUR

Västerbotten är ett stort län som sträcker sig från fjällvärld till kust. Det ställer särskilda krav på fungerande infrastruktur och kollektivtrafik. Hållbara transporter är en nödvändighet. De ska inte vara ett storstadsprivilegium, utan en möjlighet för alla.

Vänsterpartiet vill se satsningar på miljövänliga trafikslag och ökat kollektivt resande. Vi vill bygga ut kollektivtrafiken i hela länet, särskilt i glesbygden, och satsa på hållbara lösningar med ny teknik. Efterfrågestyrd och behovsanpassad kollektivtrafik är möjliga sätt att ge tillgänglig kollektivtrafik i glesare delar av länet.

Bygget av Norrbottniabanan ska påskyndas. Vänsterpartiet vill också satsa på att rusta upp Inlandsbanan och tvärbananorna, bland annat genom att elektrifiera sträckan Lycksele–Hällnäs.

E12 har en nyckelroll i att binda ihop länet från kust till fjäll, och bör utvecklas till en grön pulsåder för både människor och gods. Men vägen bör kompletteras av robusta

En klimatomställning som bygger på gemensamma beslut, rättvisa och hållbara alternativ.”

järnvägsförbindelser. Därför vill vi också satsa på att rusta upp Inlandsbanan och tvärbanorna, så att hela länets transportinfrastruktur hänger ihop, klimatsmart och tillgängligt.

Stora delar av länet är glest befolkat. Därför är behovet av personbilstransporter i dessa områden stort. Vänsterpartiet prioriterar underhåll av vägars bärighet, tjälsäkring och trafiksäkerhet.

Västerbotten är ett stort län, men det ska inte spela någon roll var du bor – alla ska ha tillgång till fungerande kollektivtrafik och trygga resvägar.

GRUNDLÄGGANDE SAMHÄLLSSERVICE

Infrastruktur är inte bara vägar och transporter utan också verksamheter som rör grundläggande samhällsservice. Dit hör bland annat upprustning av VA-nät och reinvesteringar i anläggningar som till exempel badhus. Det är stora utmaningar för kommunerna. Vänsterpartiet menar att regionen tillsammans med kommunerna ska agera för nationella satsningar inom området.

SERVICE PÅ LANDSBYGDEN

**likvärdig service
oavsett var du bor
och verkar”**

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att regionen i samverkan med länets kommuner utvecklar en samlad strategi för påverkansarbete för landsbygdsutveckling
- att regionen i relevanta beslut gör en konsekvens-analys ur ett landsbygdsperspektiv
- att utveckla mobila lösningar och digitalisering för att tillhandahålla service.

DET SKA FINNAS GOD SERVICE ÄVEN PÅ LANDSBYGDEN

I vårt län finns goda förutsättningar att utveckla landsbygden till ett ännu mer attraktivt ställe där man kan bo och leva samt driva företag. Grunden för landsbygdens utveckling är att det finns god service. Det gäller såväl offentlig som kommersiell service. Vänsterpartiet menar att den tilltro som finns att marknadskrafter ska lösa stora delar av servicen i landsbygden är felaktig. Vi menar att regionen i samverkan med länets kommuner ska definiera vad som kan vara god servicenivå. Det gäller verksamheter som till exempel bank, polisiär närvaro, apotek, post, tillgång till drivmedel, kollektivtrafik och tillgång till hälso- och sjukvård.

SÄKRA FÖRSKOLA, SKOLA OCH ÄLDREOMSORG

Regionen ska forma strategier som gäller regionala beslut och utarbeta riktade insatser för gemensamt agerande på den nationella nivån i syfte att kräva statligt ansvar, utifrån begreppet god servicenivå. Den offentliga servicen som till exempel förskola, skola och äldreomsorg ska säkras. Regionen ska medverka till kommunövergripande samarbeten. Riktade insatser från den statliga nivån behövs för att du ska få likvärdig service oavsett var du bor och verkar.

FÖRETAGANDE

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att resurser för regionalt utvecklingsarbete ska finnas i hela länet
- att regionen bidrar med resurser och kompetens till kommunernas arbete med företagsutveckling
- att regionen bidrar med resurser i syfte att stärka den lokal livsmedelsproduktionen
- att de tunga vägtransporterna i högre omfattning bidrar till investeringar och underhåll i det finmaskiga vägnätet
- att regionen ansvarar för en sammanhållen strategi för kompetensförsörjning och beredskap
- att regionen i samverkan med relevanta aktörer utvecklar kompetenscentra, testbäddar och andra plattformar. (Det som fungerar hos oss, fungerar överallt).

HÅLLBAR OMSTÄLLNING BYGGS LOKALT – MED FÖRETAGSAMMA MÄNNISKOR

Ett jämlikt och hållbart samhälle formas av människor – i företag, offentlig sektor och civilsamhälle. Vänsterpartiet ser lokalt företagande som en motor för både klimatomställning och trygg samhällsutveckling.

I Västerbotten finns unika förutsättningar: förnybara energikällor, jord och skog, mineraler och naturresurser. I kombination med stark forskning, lokal kunskap och företagsamhet har vi alla möjligheter att gå före i den gröna omställningen – på våra villkor.

”

**I Västerbotten
finns unika
förutsättningar”**

Men det kräver ett tydligt politiskt ledarskap, regionalt och nationellt. Samverkan mellan stat, region och kommuner måste aktivt stödja lokalt och hållbart företagande – inte bara stora aktörer. Vi vill bygga en motståndskraftig ekonomi där mat, energi och resurser förädlas och används lokalt – för människor, inte marknaden.

INSATSER FÖR ATT HÖJA KOMPETENS OCH KVALITETSSÄKRA NÄRINGEN

Framtidens företagande och arbetsmarknad kommer att kräva både högre och ny kompetens. För att klara den omställningen måste vi satsa på kompetenshöjande insatser som ger människor möjlighet att utvecklas och möta nya krav. Det handlar inte bara om att utbilda fler unga och utan också om att ge vuxna och yrkesverksamma chansen att fylla på och bredda sina kunskaper genom hela livet.

Vänsterpartiet vill att kompetensutveckling ska vara tillgänglig för alla, oavsett var i länet man bor. Den tekniska utvecklingen ger nya möjligheter till distansoberoende utbildning, och det ska vi använda för att minska klyftorna mellan kust och inland. Vänsterpartiet i Västerbotten vill höja kompetensen och kvalitetssäkra hela näringen genom samarbete med arbetstagare, lokala företag, utbildning och civilsamhälle. Besöksnäringen ska utvecklas så att vinsterna stannar lokalt, miljön värnas och arbetsvillkoren stärks.

Med fler utbildningsplatser, bättre studiestöd för vuxna och ett nära samarbete mellan folkhögskolor, yrkeshögskolor, universitet och arbetslivet kan vi skapa en arbetsmarknad där människor kan stanna kvar, utvecklas och bidra till Västerbottens framtid.

NÄRINGSLIVET SKA UTVECKLAS I HELA LÄNET

Företagande kräver olika former av infrastruktur, allt från utbyggnad av järnväg, via bredband till det finmaskiga vägnätet. Den regionala nivån har ett avgörande ansvar för att resurser fördelas på ett sätt som gynnar företagande och försörjning i hela vårt län. Inte minst ur beredskapssynpunkt bör riktade insatser göras i syfte att stärka den regionala och lokal livsmedelsförsörjningen.

Företagsutveckling bygger på närvaro av bland annat finansiärer och offentliga aktörer. Bankernas och vissa myndigheters flykt från landsbygden, innebär att det blir svårare att utveckla företagande. Vänsterpartiet vill att stat, region och kommuner tar ett gemensamt ansvar för att säkerställa att företag kan utvecklas och arbetstillfällen skapas i hela landet.

Det krävs också att satsningar görs på olika former av kultur. Kulturen kan utveckla samhällets förmåga till kreativitet, något som i sig är väsentligt för företagande. I länet kan vi bygga flera kompetenscentrum, testbäddar och andra plattformar, med fokus på hållbara smarta lösningar som kan bidra till utveckling och företagsamhet.

TURISM OCH BESÖKSNÄRING

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att turism och besöksnäring ges större betydelse vid strategisk planering
- förstärka försvaret för allemansrätten
- utveckla Västerbotten som en region för kreativa mötesplatser
- att regionen i samverkan med näringens aktörer skapar möjligheter till kompetens- och kvalitetssäkrande insatser
- främja småskalig turismutveckling utifrån naturliga förutsättningar.

Turismen ska utvecklas på naturens och urfolkets villkor.”

TURISM I SAMKLANG MED NATUREN – FÖR RÄTTVISA OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Besöksnäringen är en viktig och växande arbetsgivare i hela Västerbotten, särskilt för landsbygden där natur- och kulturlandskapet är våra främsta tillgångar. Vänsterpartiet menar att dessa värden inte bara bör skyddas – de bör brukas varsamt och hållbart, i respekt för allemansrätten och naturens gränser.

Vi ser en stor potential i ekoturism och småskalig turism som bygger på lokala förutsättningar och skapar långsiktiga, trygga jobb. Turismen bör utvecklas i nära samverkan med andra viktiga samhällssektorer som skogsbruk, infrastruktur och kollektivtrafik – alltid med målet att stärka och bevara vår unika natur och våra lokalsamhällen.

I detta arbete spelar även det samiska näringslivet och den traditionella kunskapen en viktig roll – både för att skydda naturen och för att utveckla en turism som sker på naturens och urfolkets villkor.

Det krävs ett tydligt politiskt ledarskap som sätter besöksnäringen i centrum för regional planering och satsar på en hållbar turism som gynnar hela länet – inte bara kortsiktiga vinster utan långsiktig rättvisa och miljöansvar.

VÄSTERBOTTEN – EN INKLUDERANDE MÖTESPLATS FÖR HÅLLBAR FRAMTID OCH TEKNIKUTVECKLING

De stora industrisatsningarna i vår region skapar inte bara jobb, utan också ökade möjligheter för alla att mötas, samarbeta och växa tillsammans. Vänsterpartiet vill att Västerbotten utvecklas som en självklart öppen och kreativ plats för mässor, event och teknikturism – där miljödriven teknik och hållbar utveckling står i centrum.

Vi ser dessa satsningar som en chans att skapa en region där innovation och demokrati går hand i hand, där alla – från arbetare till forskare, entreprenörer och medborgare – kan mötas på lika villkor. Västerbotten bör bli ett föredöme för hur hållbar teknikutveckling kan förena samhällsbygge och miljöansvar, och där mötesplatser blir kraftfulla arenor för gemenskap och framtidsbyggande.

FÖRENINGSLIV, KULTUR OCH IDROTT

VÄNSTERPARTIET I VÄSTERBOTTEN VILL

- att föreningsbidragen prioriteras i syfte att vara utjämnande
- att Region Västerbotten avsätter minst en procent av investeringsbudgeten i nybyggnationer för offentlig utsmyckning
- att regional planering underlättar en aktiv fritid och gör natur och offentligt finansierade anläggningar lättillgängliga
- att Region Västerbotten stödjer föreningslivet och ökar sitt stöd till studieförbund och folkhögskolor
- att bidragen till folkhögskolorna höjs.

KULTUR, IDROTT OCH FÖRENINGSLIV – FÖR ALLA, INTE BARA FÖR DE SOM HAR RÅD

Alla barn och unga bör ha rätt att utöva idrott, delta i föreningsliv och utveckla sina kreativa intressen – oavsett föräldrarnas ekonomi. Det är en rättvisefråga. Därför vill vi att rörelse, kultur och skapande inte ses som något vid sidan av, utan som en självklar del av samhällsplaneringen och människors vardag.

Vi vill se ett kulturstöd som omfattar alla uttryck – också dansen – för att säkra återväxt, locka nya utövare och bygga publik.

Kulturskolan bör vara avgiftsfri i hela landet. Kan en kommun inte bära det själv, bör samverkan med grannkommuner möjliggöra att alla barn ändå får ta del av den. Dessutom bör alla kulturinstitutioner (utom operan och teatrarna) vara avgiftsfria och tillgängliga för alla. Det offentliga kulturarvet bör inte stängas in bakom biljettluckor.

Studieförbunden och folkhögskolorna ska ges bidrag enligt den överenskommelse som funnits nationellt genom Folkbildningsrådet.

Vi står för en politik där kulturen och idrotten är till för hela samhället – inte bara för dem som har råd att betala.

TRE NATIONELLA MINORITETER, ETT ERKÄNT URFOLK

Vänsterpartiet i Västerbotten står för ett rättvist och jämlikt samhälle. Vi vill stärka nationella minoriteters rättigheter och behov av skydd och urfolks rätt till språk, kultur och respekt för urfolks nyttjanderätt av land av urminneshävd.

Västerbotten har som förvaltningsområde för tre minoritetsgrupper: samer, torne-dalingar och sverigefinnar ett särskilt ansvar och ska möjliggöra att kultur och språk bevaras och utvecklas och vara ett stöd till myndigheter utanför förvaltningsområdena för respektive minoritetsgrupp.

Västerbotten har en stor samisk befolkning och regionen har ett särskilt stort ansvar att stärka ursprungsbefolkningens möjlighet till att utveckla sin kultur. Den samiska kulturen kan ha en positiv utveckling och stärka vårt samhälle men vi måste hjälpa till och ge rätt förutsättningar. Att fortsätta stödja Aejlies med flera kommer ge positiva effekter för hela Västerbotten.

FRI KULTUR STÄRKER DEMOKRATIN – OCH SKA VARA TILLGÄNGLIG FÖR ALLA

Ett demokratiskt samhälle behöver fria konstnärer, kritiska röster och medborgare med tillgång till kultur i vardagen. Därför bör alla, oavsett var i länet man bor, ges verkliga möjligheter att både ta del av och själva utöva kultur. Det är en demokrati-fråga – inte ett tillval.

Regionens ansvar för Västerbottensteatern, Västerbottensmusiken och våra museer är en viktig grund vi vill värna och vidareutveckla så att hela länet får ha ett levande kulturliv.

Vi vill också se ett större fokus på tillgänglighet. Kulturell produktion och samhällsinformation bör finnas på de nationella minoritetsspråken – liksom på teckenspråk. Ingen borde behöva stå utanför det offentliga samtalet. Rätten till språk och kultur är avgörande för delaktighet, jämlikhet och demokrati.

Minoriteters rättigheter bör inte bara respekteras – de bör lyftas fram. Det är först då vi har ett samhälle där alla kan höras, synas och delta på lika villkor.

DET SKA VARA LÄTT ATT VARA FYSISKT AKTIV – OAVSETT FÖRUTSÄTTNINGAR

Möjligheterna att röra sig både i vardagen och på fritiden leder till bättre folkhälsa men skapar också välmående, glädje, självförtroende och trygghet i sin egen kropp. Hälsa och förutsättningarna för att ta hand om den är en klassfråga och en jämställdhetsfråga. Det ska vara lätt att vara fysiskt aktiv, oavsett ekonomi, kön, ålder eller var du bor.

UTBILDNING OCH FOLKBILDNING OCH GRUNDEN FÖR ETT LEVANDE FÖRENINGSLIV OCH STARK DEMOKRATI

Ett starkt och levande föreningsliv är en av grundpelarna i demokratin. I föreningar möts människor, delar erfarenheter och utvecklar idéer tillsammans. Här formas det medborgarinflytande som är nödvändigt för ett jämlikt samhälle. Folkbildningen och särskilt genom folkhögskolor och lärande i föreningar ger ju människor verktyg att förstå sin omvärld, påverka sin vardag och stå upp för sina rättigheter. Genom att satsa på utbildning och tillgång till livslångt lärande stärker vi demokratin, motverkar ojämlikhet och ger fler möjlighet att delta aktivt i samhällsutvecklingen.

OFFENTLIG KONST FRÄMJAR IDÉER OCH KREATIVITET

Region Västerbotten gör omfattande investeringar i byggnader och andra anläggningar. Offentlig utsmyckning och offentlig konst är viktigt för att lyfta vardagen, men är också ett sätt att öppna upp för nya idéer och kreativitet. För den som inte har råd att resa bort över lov och helger är den offentliga konsten och kulturen, tillgänglighet till natur och parker, samt platser för idrott och rörelse extra viktiga.

Vi vill se en mångfald av uttryck i offentlig konst som båda öppnar upp oss för att tänka nytt, ger oss vila och provocerar oss. För hälso- och sjukvården spelar den offentliga konsten en viktig roll i arbetsmiljön och patientmötet och kan bidra till en bra vårdmiljö.

Kulturen och idrotten är till för hela samhället – inte bara för dem som har råd att betala.”

VÄNSTERPARTIET VÄSTERBOTTEN
POSTADRESS: NYDALAVÄGEN 2 C, 903 38 UMEÅ
E-POST: VASTERBOTTEN@VANSTERPARTIET.SE
WEBB: VASTERBOTTEN.VANSTERPARTIET.SE
WEBB: VANSTERNIVARDEN.SE/VASTERBOTTEN

